

I. Czytanie ze zrozumieniem

Madeira oznacza las. Tak nazwali odkrywcy bezludny skrawek łądu zagubiony wśród oceanu u północnych wybrzeży Afryki, porośnięty gęstwiną laurowych drzew stanowiących pozostałość pradawnych puszczy. Portugalscy żeglarze, którzy dotarli tu w początkach XV wieku, włączyli Maderę i sąsiednią wyspę Porto Santo do królestwa Portugalii. Nazywano Maderę także wyspą wiecznej wiosny i rajskim ogrodem pływającym po wodach oceanu. Nic więc dziwnego, że ta niewielka wyspa (...) stała się ulubionym celem podróży Europejczyków, którzy przyjeżdżają tu od dawna, kuszeni feerią barw kwiatów, dorodnymi owocami i łagodnym klimatem. Na południowym wybrzeżu wyspy leży jej stolica Funchal, założona przez jednego z pierwszych odkrywców, João Gonçalvesa Zarca. Nazwa miasta pochodzi od kopru (po portugalsku *funcho*), który w znacznej ilości rośnie na Maderze, a zwłaszcza w tej części wyspy, gdzie położona jest stolica. Stutysięczne portowe Funchal tonie w kwiatach. Zachwyt budzą pięknie utrzymane egzotyczne ogrody. Wśród wielu zabytków najcenniejsza jest zbudowana w sercu miasta piętnastowieczna katedra Largo da Sé. Jej bogate wyposażenie to dar producentów i handlarzy win. Niezwykle wartościowe i zachwycające urodą jest sklepienie z drewna cedrowego, wykonane w stylu mauretańskim. Ściany pokryte mozaiką, tak zwanymi azulejos, urzekają kolorami. Dzieje tej katedry nierozdzielnie związane są z historią wyspy. To tu przybywali handlarze, pisarze, politycy i tutaj modlili się przed swymi wielkimi wyprawami pierwsi odkrywcy, płynąc z Afryki na zachód i z Europy na południe w kierunku Azji i Ameryki. Wśród nich byli Krzysztof Kolumb, Vasco da Gama, Ferdynard Magellan, czy też - z bardziej nam współczesnych - kapitan Scott w drodze na Antarktydę. Wśród pomników w Funchal, obok pierwszego odkrywcy João Zarca i Krzysztofa Kolumba (który wraz z rodziną mieszkał przez kilka lat na pobliskiej wyspie Porto Santo), jest ten na cześć Jana Pawła II, który odwiedził Maderę w 1991 roku.

Elżbieta Kuźmiuk, *Madera, pływający ogród*. [w:] *Poznaj świat*, nr 7, lipiec 2007, s.33-34.

1. *Madera* to geograficzna nazwa:

- A. obszaru leśnego B. wyspy C. afrykańskiego wybrzeża D. zatoki

2. Przytoczony tekst nie zawiera informacji przydatnych:

- A. językoznawcom B. geografom C. historykom D. astrologom

3. Europejczycy odwiedzają Maderę ze względu na jej:

- A. zasoby naturalne B. klimat
 C. ukształtowanie terenu D. zaplecze gospodarcze

4. W Funchal można podziwiać pomnik:

- A. malarza B. żeglarza C. piosenkarza D. żołnierza

5. Madera otrzymała miano rajskiego ogrodu ze względu na:

- A. wspaniałe zabytki architektoniczne
 B. wizytę papieża Jana Pawła II
 C. katedrę, w której modlili się odkrywcy nieznanych łądów
 D. niezwykle różnorodność barwnych kwiatów

6. Powyższy tekst ma charakter:

- A. refleksyjny B. naukowy C. informacyjny D. rozrywkowy

II. Nauka o języku

7. Deklinacja polega na:

- A. odmianie wyrazu przez przypadki
 B. zamianie konstrukcji biernej na czynną
 C. przekształceniu zdania złożonego na pojedyncze
 D. wyodrębnieniu rdzenia w wyrazach pokrewnych

8. Błędnie został zastosowany zaimek w zdaniu:

- A. Dał jemu dwa jabłka. B. Mnie tam nie było.
 C. Tylko ciebie proszę o radę. D. Nie znam cię.

9. Wyrażenia przyimkowe nie ma w zdaniu.

- A. Przebiegł przez jezdnię. B. Mówił o wycieczce.
 C. Był w Australii. D. Powiedział mu wszystko.

10. Partykuła jest zawarta w zdaniu:

- A. To było nieporozumienie. B. Może się tym zajmę.
 C. Kto ci pomoże? D. Przez ciebie spóźnił się na pociąg.

11. Zaimek przysłowny jest zawarty w zdaniu:

- A. Był taki smutny. B. Tam są same ruiny.
 C. Tylko oni to wiedzą. D. Ile masz lat?

12. Zaimek względny służy do:

- A. wzmocnienia sensu zdania
 B. połączenia zdania nadrzędnego ze zdaniem podrzędnym
 C. wprowadzenia przeczenia
 D. zastąpienia w zdaniu wyrazu powtarzającego się

13. Prawidłowo powiemy:

- A. Popatrz na te jezioro.
 B. Weź tą chusteczkę.
 C. Te chłopcy nie grają w drużynie.
 D. Zajmij to miejsce.

14. Błąd jest zawarty w zdaniu:

- A. Spotkałam chłopca, ojciec którego mi pomógł.
 B. Znam panią, która pracuje w redakcji.
 C. Poszli tam, gdzie im zakazano.
 D. Gdzie jest twój dom, tam jest twoja ojczyzna.

15. Czasownikiem nieprzechodnym jest:

- A. policzyć
 B. podejść
 C. złożyć
 D. przyjąć

16. Tylko liczbę pojedynczą ma wyraz:

- A. piłka
 B. złożę
 C. pszenica
 D. literatura

17. Nieprawidłową formę ma rzeczownik w zdaniu:

- A. On jest hrabią.
 B. Tu nie ma hrabiego.
 C. Pomóż hrabi.
 D. Porozmawiaj z hrabiem.

18. Błąd jest zawarty w pisowni:

- A. zanadto
 B. przede wszystkim
 C. napewno
 D. poza tym

III. Literatura

19. Prometeusz podzielił ofiarne mięso tak, aby:

- A. uhonorować bogów
 B. przypodobać się Dzeusowi
 C. nie skrzywdzić ludzi
 D. ukarać ludzi

20. Prometeusz radził Epimeteuszowi, aby:

- A. ożenił się z Pandorą
 B. nie otwierał puszek Pandory
 C. obdarował Pandorę klejnotami
 D. lekko uchylił wieko puszek Pandory

21. Aby uniknąć śmierci, Syzyf namówił swą żonę do:

- A. kradzieży
 B. ucieczki
 C. kłamstwa
 D. zbrodni

22. Syzyf wykorzystywał cierpliwość bogów i:

- A. lekceważył ich życzenia
 B. wykradał im ambrozię
 C. wyśmiewał ich i obrażał
 D. przychodził nieproszony na przyjęcia

23. Faeton zginął, gdyż:

- A. sprzeciwił się Dzeusowi
 B. nie umiał walczyć
 C. nie potrafił powozić końmi
 D. złamał zakaz ojca

24. Mit o Faetonie tłumaczył starożytnym:

- A. skąd na ziemi wzięły się rubiny
 B. jak ludzie oswoiili konie
 C. dlaczego są różne pory roku
 D. skąd ludzie mają ogień

25. W jednym utworze literackim spotkamy:

- A. Nemeczka, Bokę i Feri Acza
 B. Nel, Meę i kapitana Nemo
 C. Dicka, Stasia i Mary
 D. Fogga, doktora Clary i Marylę

26. Każdy utwór epicki zawiera:

- A. rymy
 B. metafory
 C. dialogi
 D. fabułę

27. Gatunkiem epickim jest:

- A. pieśń
 B. komedia
 C. powieść
 D. fraszka

28. Balladę cechuje występowanie:

- A. kilku wątków
 B. zdarzeń fantastycznych
 C. epizodów
 D. morału

29. Anię Shirley, bohaterkę książki L. Maud Montgomery, przewano „Marchewką”, ponieważ:

- A. nosiła pomarańczową sukienkę
 B. miała rude włosy
 C. hodowała warzywa
 D. wyglądała śmiesznie

30. Rywalizację o męża między Aliną a Balladyną rozstrzygnęły zawody w:

- A. gotowaniu
 B. hodowli kwiatów
 C. haftowaniu tkanin
 D. zbieraniu malin